

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 13 listopada 2014 r. *

Odesłanie prejudycjalne — Polityka społeczna — Równe traktowanie w zakresie zatrudnienia i pracy — Karta praw podstawowych Unii Europejskiej — Artykuł 21 — Dyrektywa 2000/78/WE — Artykuł 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 — Dyskryminacja ze względu na wiek — Przepis krajowy — Warunek zatrudnienia funkcjonariuszy policji lokalnej — Ustalenie górnej granicy wieku na 30 lat — Uzasadnienia

W sprawie C-416/13

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 4 de Oviedo (Hiszpania) postanowieniem z dnia 16 lipca 2013 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 23 lipca 2013 r., w postępowaniu:

Mario Vital Pérez

przeciwko

Ayuntamiento de Oviedo,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta, prezes izby, K. Lenaerts, wiceprezes, pełniący obowiązki sędziego drugiej izby, J.C. Bonichot, A. Arabadjiev i J.L. da Cruz Vilaça (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: P. Mengozzi,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu M. Vitala Péreza przez M. Novala Pata oraz I. Fernández-Jardóna Fernández, abogados,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez M.J. Garcíę-Valdecasas Dorrego oraz L. Banciellę Rodríguez-Miñona, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego oraz J. Möllera, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: hiszpański.

- w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa oraz R. Coesme'a, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez S. Varonego, avvocato dello Stato,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez L. Lozano Palacios oraz D. Martina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 17 lipca 2014 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. L 303, s. 16), a także art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między M. Vitalem Pérezem a Ayuntamiento de Oviedo (gminą Oviedo, zwaną dalej „Ayuntamiento”) dotyczącego zatwierdzenia przez Ayuntamiento ogłoszenia o konkursie, zgodnie z którym kandydaci na stanowiska funkcjonariuszy policji lokalnej nie mogą przekraczać wieku 30 lat.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 18, 23 i 25 dyrektywy 2000/78 brzmią następująco:

„(18) Niniejsza dyrektywa nie wymaga, w szczególności od sił zbrojnych, policji, służb więziennych lub ratowniczych, przyjmowania do pracy lub dalszego zatrudniania osób nieposiadających wymaganych zdolności umożliwiających wykonywanie zadań, które mogą im zostać powierzone z uwzględnieniem wynikającego z prawa celu utrzymania zdolności operacyjnej tych służb.

[...]

(23) W bardzo niewielu okolicznościach różnice w traktowaniu mogą być uzasadnione, w przypadku gdy charakterystyka [cecha] związana z religią lub przekonaniami, niepełnosprawnością, wiekiem bądź orientacją seksualną jest istotnym i determinującym wymogiem zawodowym, pod warunkiem że cel jest zgodny z prawem, a wymóg zachowuje proporcje [...].

[...]

(25) Zakaz dyskryminacji ze względu na wiek jest podstawowym elementem na drodze do osiągnięcia celów określonych w wytycznych dotyczących zatrudnienia i popierania zróżnicowania zatrudnienia. Jednakże w niektórych okolicznościach różnice w traktowaniu ze względu na wiek mogą być uzasadnione i wymagają wprowadzenia szczególnych przepisów, które mogą się różnić w zależności od sytuacji państw członkowskich. Należy więc odróżnić odmienne traktowanie, które jest uzasadnione, w szczególności wynikającymi z prawa celami polityki zatrudnienia, rynku pracy i kształcenia zawodowego, od dyskryminacji, która musi być zakazana”.

4 W myśl art. 1 dyrektywy 2000/78 jej celem jest wyznaczenie ogólnych ram dla walki z dyskryminacją ze względu na religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną w odniesieniu do zatrudnienia i pracy, w celu realizacji w państwach członkowskich zasady równego traktowania.

5 Artykuł 2 dyrektywy stanowi:

„1. Do celów niniejszej dyrektywy »zasada równego traktowania« oznacza brak jakichkolwiek form bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji z przyczyn określonych w art. 1.

2. Do celów ust. 1:

a) dyskryminacja bezpośrednia występuje w przypadku, gdy osobę traktuje się mniej przychylnie, niż traktuje się, traktowano lub traktowano by inną osobę w porównywalnej sytuacji, z jakiegokolwiek przyczyny wymienionej w art. 1;

[...]”.

6 Artykuł 3 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2000/78 wyjaśnia:

„1. W granicach kompetencji Wspólnoty niniejszą dyrektywę stosuje się do wszystkich osób, zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego, włącznie z instytucjami publicznymi, w odniesieniu do:

a) warunków dostępu do zatrudnienia lub pracy na własny rachunek, w tym również kryteriów selekcji i warunków rekrutacji, niezależnie od dziedziny działalności i na wszystkich szczeblach hierarchii zawodowej, również w odniesieniu do awansu zawodowego”.

7 Artykuł 4 ust. 1 tej dyrektywy brzmi następująco:

„Niezależnie od przepisów art. 2 ust. 1 i 2 państwa członkowskie mogą uznać, że odmienne traktowanie ze względu na cechy związane z jedną z przyczyn wymienionych w art. 1 nie stanowi dyskryminacji, w przypadku gdy ze względu na rodzaj działalności zawodowej lub warunki jej wykonywania dane cechy są istotnym i determinującym wymogiem zawodowym, pod warunkiem że cel jest zgodny z prawem, a wymóg jest proporcjonalny”.

8 Artykuł 6 dyrektywy 2000/78 stanowi:

„1. Niezależnie od przepisów art. 2 ust. 2 państwa członkowskie mogą uznać, że odmienne traktowanie ze względu na wiek nie stanowi dyskryminacji, jeżeli w ramach prawa krajowego zostanie to obiektywnie i racjonalnie uzasadnione zgodnym z przepisami celem, w szczególności celami polityki zatrudnienia, rynku pracy i kształcenia zawodowego, i jeżeli środki mające służyć realizacji tego celu są właściwe i konieczne.

Takie odmienne traktowanie może polegać między innymi na:

[...]

c) określeniu górnej granicy wieku przy rekrutacji, z uwzględnieniem wykształcenia wymaganego na danym stanowisku lub potrzeby racjonalnego okresu zatrudnienia przed przejściem na emeryturę.

[...]”.

Prawo hiszpańskie

9 Każda z 17 hiszpańskich wspólnot autonomicznych przyjęła przepisy rangi ustawowej bądź wykonawczej dotyczące statusu policji lokalnej, które różnią się między sobą w zakresie górnej granicy wieku przy rekrutacji do tej formacji. Podczas gdy w niektórych z tych aktów ustalono tę granicę na 30 lub więcej lat, w innych nie ustalono żadnej granicy.

10 Zgodnie z art. 18 ust. 6 Ley 2/2007 de Coordinación de las Policías Locales de la Comunidad Autónoma del Principado de Asturias (ustawy 2/2007 o koordynacji policji lokalnej autonomicznej wspólnoty prowincji Asturii) z dnia 23 marca 2007 r. (BOE nr 169 z dnia 16 lipca 2007 r.) do zadań funkcjonariuszy policji lokalnej należą:

„Udzielanie pomocy obywatelom, ochrona osób i mienia, zatrzymywanie sprawców przestępstw oraz dozór nad nimi, patrolowanie prewencyjne, kontrola ruchu drogowego oraz inne podobne zadania powierzone przez właściwe organy nadrzędne”.

11 Artykuł 32 lit. b) tej ustawy ustanawia jako generalny warunek dostępu do pracy w korpusie policji lokalnej wymóg:

„[...]”

b) ukończenia co najmniej 18 lat, jednak nie więcej niż 30 lat”.

12 Ustawa 2/2007 została uchwalona w ramach kompetencji, które konstytucja Królestwa Hiszpanii powierzyła wspólnotom autonomicznym, na mocy Ley Orgánica 2/1986 de Fuerzas y Cuerpos de Seguridad (ustawy organicznej 2/1986 o siłach i korpusie bezpieczeństwa) z dnia 13 marca 1986 r. (BOE nr 63 z dnia 14 marca 1986 r.).

13 Artykuł 11 ust. 1 ustawy organicznej 2/1986 nakłada na siły i na korpus bezpieczeństwa państwa następujące zadania:

„Siły i korpus bezpieczeństwa państwa stoją na straży swobodnego korzystania z praw i wolności, a także zapewniają bezpieczeństwo obywatelom w ramach wykonywania następujących zadań:

a) stanie na straży porządku prawnego poprzez wykonywanie poleceń władz wydawanych w ramach ich poszczególnych kompetencji;

b) świadczenie pomocy osobom i ich ochrona, a także ochrona zagrożonego mienia;

c) sprawowanie dozoru nad urządzeniami i budynkami publicznymi oraz ich ochrona;

d) zapewnianie ochrony i bezpieczeństwa ważnym osobistościom;

e) utrzymywanie porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz w stosownym wypadku ich przywracanie;

f) zapobieganie popełnianiu przestępstw;

g) prowadzenie postępowań w celu wykrycia i zatrzymania sprawców przestępstw, zatrzymywanie rzeczy służących do popełnienia przestępstwa, przedmiotów pochodzących z przestępstwa oraz dowodów przestępstw i udostępnianie ich właściwym sądom, a także sporządzanie opinii technicznych i innych opinii;

- h) gromadzenie, przyjmowanie i sprawdzanie informacji istotnych dla porządku i bezpieczeństwa publicznego, a także badanie, opracowywanie i wdrażanie metod i technik zapobiegających popełnianiu przestępstw;
 - i) współpraca ze służbami ochrony cywilnej w razie wypadków, katastrof lub klęsk publicznych na warunkach określonych w przepisach o ochronie cywilnej”.
- 14 Artykuł 53 ust. 1 ustawy organicznej 2/1986, określający zadania korpusu policji lokalnej, brzmi następująco:

„Korpusy policji lokalnej wykonują następujące zadania:

- a) ochrona władz samorządowych oraz zapewnianie dozoru nad lokalami i urządzeniami samorządowymi;
- b) regulacja ruchu i kierowanie ruchem w centrum miasta oraz stosowanie oznakowania zgodnie z przepisami o ruchu drogowym;
- c) sporządzanie protokołów wypadków w ruchu drogowym mających miejsce w centrum miasta;
- d) wykonywanie zadań policji administracyjnej w odniesieniu do postanowień, ogłoszeń i innych aktów przyjętych przez gminy w zakresie ich kompetencji;
- e) uczestnictwo w zadaniach policji kryminalnej [...];
- f) udzielanie pomocy w sytuacji wystąpienia wypadków, katastrof lub klęsk publicznych poprzez uczestnictwo, na warunkach określonych przez ustawę, w wykonywaniu planów ochrony cywilnej;
- g) prowadzenie śledztw oraz podejmowanie wszelkich środków w celu zapobiegania popełnianiu przestępstw [...];
- h) dozór nad miejscami publicznymi oraz w razie potrzeby współpraca z siłami i korpusem bezpieczeństwa państwa oraz z policją wspólnot autonomicznych w celu zapewnienia ochrony demonstracji oraz utrzymania porządku podczas dużych zgromadzeń;
- i) współdziałanie w razie potrzeby w rozwiązywaniu konfliktów prywatnych”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 15 W dniu 8 kwietnia 2013 r. M. Vital Pérez zaskarżył do sądu odsyłającego decyzję Ayuntamiento z dnia 7 marca 2013 r. zatwierdzającą szczegółowe warunki ogłoszenia o konkursie mającego na celu obsadzenie 15 stanowisk funkcjonariuszy policji lokalnej.
- 16 Mario Vital Pérez podważa legalność pkt 3.2 owego ogłoszenia o konkursie, zgodnie z którym kandydaci na te stanowiska nie mogą mieć więcej niż 30 lat. W ocenie skarżącego w postępowaniu głównym wymóg ten narusza jego podstawowe prawo do dostępu, na warunkach równości, do funkcji i stanowisk publicznych, które zostało zagwarantowane w konstytucji hiszpańskiej i w dyrektywie 2000/78.
- 17 Mario Vital Pérez domaga się stwierdzenia nieważności wspomnianego pkt 3.2, który jego zdaniem zawiera bezpodstawny i niczym nieuzasadniony wymóg, jako że posiadanie sprawności fizycznej odpowiedniej do wykonywanych zadań zostało zagwarantowane przez ustanowienie w ogłoszeniu wymogu przejścia stosownych testów sprawnościowych. Skarżący wskazuje bowiem, że zgodnie

z pkt 3.5 ogłoszenia kandydaci muszą „posiadać sprawność fizyczną i psychiczną pozwalającą im na prawidłowe wykonywanie zadań związanych z zatrudnieniem oraz na przejście testów sprawnościowych” określonych w ogłoszeniu o konkursie, którego dotyczy postępowanie główne.

- 18 Mario Vital Pérez zwraca uwagę, że poszczególne dekry lub ustawy wspólnot autonomicznych nie ustanawiają górnej granicy wieku (Andaluzja, Aragonia, Baleary, Wyspy Kanaryjskie, Kastylia-La Mancha, Katalonia czy Estremadura) albo ustalają ją na 35 lat (Kraj Basków) bądź na 36 lat (Galicja i Walencja).
- 19 Zdaniem Ayuntamiento ogłoszenie o konkursie spełnia wymogi ustawy 2/2007. Ponadto środek ten jest uzasadniony na gruncie art. 6 dyrektywy 2000/78, a w każdym razie w wyroku Wolf (C-229/08, EU:C:2010:3) Trybunał pozytywnie wypowiedział się w przedmiocie takiego warunku, jaki został ustanowiony w tym ogłoszeniu.
- 20 Zaznaczając, że w wyrokach z dnia 21 marca i 17 października 2011 r. Tribunal Supremo (sąd najwyższy) stwierdził nieważność uregulowania, w którym w ramach ogólnego konkursu dla kandydatów na stopień inspektora w korpusach policji państwowej ustanowiono górną granicę wieku wynoszącą 30 lat, sąd odsyłający stoi na stanowisku, że wymóg wieku rozpatrywany w postępowaniu głównym może naruszać zasadę proporcjonalności. Sąd ten zwraca bowiem uwagę, że istnieją mniej restrykcyjne środki niż ustanowienie górnej granicy wieku, które pozwalają na realizację zakładanego celu w postaci zapewnienia, że funkcjonariusze będą odznaczać się szczególną sprawnością fizyczną wymaganą do prawidłowego wykonywania ich obowiązków. Tymczasem przejście wymagających testów sprawnościowych stanowi jeden ze szczególnych wymogów, jakie postawiono w ogłoszeniu o konkursie.
- 21 Sąd ten uważa również, że stopnia sprawności fizycznej, jakiej wymaga się od przyszłych funkcjonariuszy policji lokalnej, nie należy porównywać ze „szczególnie wysoką sprawnością fizyczną”, jakiej wymaga się od strażaków, z uwagi na odmienną naturę ich obowiązków, co sprawia, że wyrok Wolf (EU:C:2010:3) nie może znaleźć zastosowania w niniejszym przypadku.
- 22 W tych okolicznościach Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 4 de Oviedo postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytanie prejudycjalne:

„Czy art. 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 i art. 6 ust. 1 lit. c) [dyrektywy 2000/78] oraz art. 21 ust. 1 [karty], w takim zakresie, w jakim zakazują wszelkiej dyskryminacji ze względu na wiek, stoją na przeszkodzie gminnemu ogłoszeniu o konkursie, które – bezpośrednio wykonując regionalną ustawę państwa członkowskiego – ustala przy rekrutacji na stanowisko funkcjonariusza lokalnej policji górną granicę wieku wynoszącą 30 lat?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

Uwagi wstępne

- 23 W ramach niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o dokonanie wykładni zarówno art. 21 karty, jak też przepisów dyrektywy 2000/78.
- 24 Należy przypomnieć, że Trybunał potwierdził istnienie zasady niedyskryminacji ze względu na wiek, którą należy uważać za ogólną zasadę prawa Unii i która w dziedzinie zatrudnienia i pracy znajduje konkretyzację w dyrektywie 2000/78 (wyroki: Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, pkt 21; a także Prigge i in., C-447/09, EU:C:2011:573, pkt 38).

25 Wynika stąd, że ilekroć Trybunał rozpoznaje pytanie prejudycjalne dotyczące wykładni generalnej zasady zakazu dyskryminacji ze względu na wiek, zagwarantowanej w art. 21 karty, a także przepisów dyrektywy 2000/78 w kontekście sporu między jednostką a organem administracji publicznej, bada on to pytanie tylko w świetle tej dyrektywy (zob. podobnie wyrok Tyrolean Airways Tiroler Luftfahrt, C-132/11, EU:C:2012:329, pkt 21–23).

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

26 W swoim pytaniu sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy wykładni art. 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2000/78 należy dokonywać w ten sposób, że przepisy te stoją na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które ustala przy rekrutacji na stanowisko funkcjonariusza policji lokalnej górną granicę wieku wynoszącą 30 lat.

27 Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy ustalić, czy uregulowanie krajowe rozpatrywane w postępowaniu głównym mieści się w zakresie stosowania dyrektywy 2000/78, a jeśli tak, to czy przewidziane w nim odmienne traktowanie ze względu na wiek może w odpowiednim wypadku być uzasadnione w świetle tej dyrektywy.

28 Na wstępie należy zauważyć, że zarówno z tytułu i z preambuły, jak i z treści i celu dyrektywy 2000/78 wynika, że dyrektywa ta zmierza do ustanowienia ogólnych warunków ramowych celem zapewnienia każdej osobie równego traktowania „w zakresie zatrudnienia i pracy”, oferując jej skuteczną ochronę przed dyskryminacją ze względu na jedną z przyczyn określonych w art. 1, wśród których znajduje się wiek (wyroki: Hütter, C-88/08, EU:C:2009:381, pkt 33; a także Georgiew, C-250/09 i C-268/09, EU:C:2010:699, pkt 26).

29 Co bardziej konkretnie tyczy się stosowania tej dyrektywy w kontekście sprawy zawisłej w postępowaniu głównym, należy stwierdzić, że z art. 3 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy wynika, że ma ona zastosowanie do wszystkich osób, zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego, włącznie z instytucjami publicznymi, w szczególności w odniesieniu do warunków dostępu do zatrudnienia lub pracy na własny rachunek, w tym również kryteriów selekcji i warunków rekrutacji, niezależnie od dziedziny działalności i na wszystkich szczeblach hierarchii zawodowej.

30 Stanowiąc, że osoby, które przekroczyły 30 rok życia, nie mogą być przyjęte do korpusu policji lokalnej, art. 32 lit. b) ustawy nr 2/2007 określa warunki rekrutacji tych pracowników. Tym samym należy uznać, że uregulowanie tego rodzaju ustanawia warunki dostępu do zatrudnienia w sektorze publicznym w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2000/78.

31 Wynika stąd, że dyrektywa ta znajduje zastosowanie do sytuacji takiej jak zaistniała w sporze zawisłym w postępowaniu głównym.

32 Co się tyczy kwestii, czy sporne uregulowanie krajowe dyskryminuje ze względu na wiek, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 2 ust. 1 dyrektywy 2000/78 „zasada równego traktowania» oznacza brak jakichkolwiek form bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji z przyczyn określonych w [jej] art. 1”. Artykuł 2 ust. 2 lit. a) omawianej dyrektywy uściśla, że do celów ust. 1 dyskryminacja bezpośrednia występuje, w przypadku gdy osobę traktuje się mniej przychylnie niż traktuje się inną osobę w porównywalnej sytuacji, z jakiegokolwiek przyczyny wymienionej w art. 1 tej dyrektywy.

33 W niniejszym przypadku konsekwencją art. 32 lit. b) ustawy 2/2007 jest to, że pewne osoby traktowane są mniej przychylnie niż inne osoby znajdujące się w porównywalnej sytuacji wyłącznie z powodu przekroczenia przez nie wieku 30 lat. Nie ma zatem wątpliwości, że tego rodzaju uregulowanie przewiduje odmienne traktowanie ze względu na wiek w rozumieniu art. 1 w związku z art. 2 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2000/78.

- 34 W dalszej kolejności należy ustalić, czy owo odmienne traktowanie może być uzasadnione w świetle art. 4 ust. 1 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78.
- 35 Co się tyczy w pierwszej kolejności art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78, należy zauważyć, że w myśl tego przepisu „odmienne traktowanie ze względu na cechy związane z jedną z przyczyn wymienionych w art. 1 [tej dyrektywy] nie stanowi dyskryminacji w przypadku, gdy ze względu na rodzaj działalności zawodowej lub warunki jej wykonywania dane cechy są istotnym i determinującym wymogiem zawodowym, pod warunkiem że cel jest zgodny z prawem, a wymóg jest proporcjonalny”.
- 36 W tym względzie Trybunał orzekł już, że z art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78 wynika, iż to nie przyczyna, z której wynika odmienne traktowanie, ale cecha związana z tą przyczyną powinna stanowić istotny i determinujący wymóg zawodowy (zob. wyroki: Wolf, EU:C:2010:3, pkt 35; a także Prigge i in., EU:C:2011:573, pkt 66).
- 37 Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem konieczność posiadania szczególnych zdolności fizycznych jest cechą związaną z wiekiem (wyroki: Wolf, EU:C:2010:3, pkt 41; a także Prigge i in., EU:C:2011:573, pkt 67).
- 38 W niniejszym przypadku z art. 18 ust. 6 ustawy 2/2007 wynika, że zadania funkcjonariuszy policji lokalnej obejmują w szczególności udzielanie pomocy obywatelom, ochronę osób i mienia, zatrzymywanie sprawców przestępstwa oraz dozór nad nimi, patrolowanie prewencyjne oraz kontrolę ruchu drogowego.
- 39 Chociaż prawdą jest, że niektóre z tych zadań, takie jak udzielanie pomocy obywatelom lub kontrola ruchu drogowego, z pewnością nie wymagają szczególnej sprawności fizycznej, to nie ulega wątpliwości, iż zadania związane z ochroną osób i mienia, zatrzymywaniem sprawców przestępstw i dozoru nad nimi oraz patrolowaniem prewencyjnym mogą wiązać się z użyciem siły fizycznej.
- 40 Charakter tych ostatnich zadań wymaga posiadania szczególnej sprawności fizycznej, ponieważ niedostatki fizyczne w tym zawodzie mogą mieć poważne konsekwencje nie tylko dla samych funkcjonariuszy policji, lecz także dla osób trzecich oraz dla konieczności zapewnienia porządku publicznego (zob. podobnie wyrok Prigge i in., EU:C:2011:573, pkt 67).
- 41 Wynika stąd, że fakt posiadania szczególnej sprawności fizycznej można uważać za „istotny i determinujący wymóg zawodowy” – w rozumieniu art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78 – dla wykonywania zawodu funkcjonariusza policji lokalnej.
- 42 Co się tyczy celu, którego realizacji służy uregulowanie rozpatrywane w postępowaniu głównym, rząd hiszpański argumentuje, że ustalenie w ustawie 2/2007 górnej granicy wieku wynoszącej 30 lat przy rekrutacji do korpusu policji lokalnej służy zapewnieniu zdolności operacyjnej i dobrego funkcjonowania służb policyjnych poprzez zagwarantowanie, że nowo przyjęci funkcjonariusze będą zdolni do wykonywania najbardziej wymagających z fizycznego punktu widzenia zadań przez relatywnie długi okres ich kariery zawodowej.
- 43 W tym względzie należy przypomnieć motyw 18 dyrektywy 2000/78, który stanowi, że dyrektywa nie wymaga, w szczególności od sił zbrojnych, policji, służb więziennych lub ratowniczych, przyjmowania do pracy lub dalszego zatrudniania osób nieposiadających wymaganych zdolności umożliwiających wykonywanie zadań, które mogą im zostać powierzone z uwzględnieniem wynikającego z prawa celu utrzymania zdolności operacyjnej tych służb.
- 44 Zatem wydaje się, że zapewnienie zdolności operacyjnej i dobrego funkcjonowania służb policyjnych stanowi zgodny z prawem cel w rozumieniu art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78 (zob. podobnie wyrok Wolf, EU:C:2010:3, pkt 39).

- 45 Należy jednakże ustalić, czy ustalając taką granicę wiekową, uregulowanie krajowe rozpatrywane w postępowaniu głównym jest proporcjonalne, a więc właściwe dla zagwarantowania realizacji tego celu, i nie wykracza poza to, co niezbędne do jego osiągnięcia.
- 46 W tej kwestii warto odnieść się do motywu 23 dyrektywy, który precyzuje, iż w przypadku gdy cecha związana w szczególności z wiekiem stanowi istotny i determinujący wymóg zawodowy, odmienne traktowanie może być uzasadnione jedynie „w bardzo niewielu okolicznościach”.
- 47 Ponadto art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78, jako że pozwala na odstępstwo od zakazu dyskryminacji, podlega wykładni ścisłej (wyrok Prigge i in., EU:C:2011:573, pkt 72).
- 48 W tym względzie należy zbadać, czy w świetle ustaleń poczynionych w pkt 39–41 niniejszego wyroku szczególne zdolności fizyczne wymagane do wykonywania zadań funkcjonariusza policji lokalnej są nierozdzielnie związane z określonym wiekiem i nie występują u osób, które przekroczyły określoną granicę wieku.
- 49 W ramach tej analizy należy wziąć pod uwagę następujące elementy.
- 50 Po pierwsze, z postanowienia odsyłającego wynika, że ustawodawstwa wspólnot autonomicznych dotyczące funkcjonariuszy policji lokalnej wyraźnie różnią się od siebie pod względem ustalenia górnej granicy wieku wymaganej dla wykonywania tego zawodu. Bowiem podczas gdy w niektórych z tych aktów ustalono tę granicę na 30 lub więcej lat (35, 36 bądź 40 lat), inne wspólnoty autonomiczne nie ustaliły żadnej granicy.
- 51 Po drugie, w odpowiedzi na pisemne pytanie Trybunału rząd hiszpański potwierdził, że wymóg odnoszący się do górnej granicy wieku wynoszącej 30 lat w celu podjęcia pracy w charakterze funkcjonariusza policji krajowej – której zadania określone w art. 11 ustawy 2/1986 są porównywalne do zadań powierzonych policji lokalnej – został zniesiony.
- 52 Po trzecie, wypada zauważyć, że w wyroku Wolf (EU:C:2010:3, pkt 44) Trybunał uznał, iż proporcjonalność środka, który ustala przy rekrutacji do zawodu strażaka w technicznej służbie pożarnej górną granicę wieku wynoszącą 30 lat, zależy od tego, czy ograniczenie to służy osiągnięciu realizowanego celu i czy nie wykracza poza to, co niezbędne do jego osiągnięcia.
- 53 Jednakże Trybunał doszedł do takiego wniosku dopiero po stwierdzeniu, mającym oparcie w przedstawionych mu danych naukowych, że niektóre zadania zlecane członkom technicznych służb pożarniczych średniego szczebla, takie jak gaszenie pożarów, wymagają „szczególnie wysokiej” sprawności fizycznej i tylko niewielu funkcjonariuszy, którzy przekroczyli 45 lat, jest wystarczająco sprawnych fizycznie, aby podejmować takie działania. Zdaniem Trybunału zatrudnienie w wieku starszym skutkowałoby tym, że zbyt wielu funkcjonariuszy nie można by było przydzielić do najbardziej wymagających zadań pod względem sprawności fizycznej. Podobnie nabór ten nie pozwoliłby, żeby funkcjonariusze zatrudnieni w ten sposób zostali przydzieleni na wystarczająco długi czas do wykonywania omawianych zadań. Wreszcie rozsądna organizacja zawodowej służby pożarnej na średnim szczeblu technicznym wymaga koordynacji pomiędzy stanowiskami wymagającymi pod względem sprawności fizycznej, których nie mogą pełnić najstarsi funkcjonariusze, a stanowiskami mniej wymagającymi pod względem tej sprawności, które mogą oni piastować (wyrok Wolf, EU:C:2010:3, pkt 41, 43).
- 54 Tymczasem zgodnie z ustaleniami sądu odsyłającego, z uwagi na zadania powierzone funkcjonariuszom policji lokalnej, takie jak wymienione w pkt 38 niniejszego wyroku, sprawność fizyczna, jaką powinni posiadać tacy funkcjonariusze, aby z powodzeniem mogli wykonywać niektóre z tych zadań, nie zawsze jest porównywalna ze „szczególnie wysoką” sprawnością fizyczną, jakiej normalnie wymaga się od strażaków, w szczególności uczestniczących w gaszeniu pożarów.

- 55 W tym względzie warto podkreślić, że jak już wskazano w pkt 17 niniejszego wyroku, pkt 3.5 ogłoszenia o konkursie dotyczącego rekrutacji na stanowiska funkcjonariuszy policji lokalnej w Ayuntamiento służy pozyskaniu kandydatów, którzy posiadają „sprawność fizyczną i psychiczną pozwalającą im na prawidłowe wykonywanie zadań związanych z zatrudnieniem oraz na przejście testów sprawnościowych” określonych w tym ogłoszeniu. Chodzi tu o wymagające testy sprawnościowe w celu wyłonienia najlepszych kandydatów, które zdaniem sądu odsyłającego pozwalają na realizację zakładanego celu w postaci zapewnienia, że funkcjonariusze policji lokalnej będą odznaczać się szczególną sprawnością fizyczną wymaganą do prawidłowego wykonywania ich obowiązków, w sposób mniej restrykcyjny niż ustalenie górnej granicy wieku.
- 56 Ponadto nic w materiałach przekazanych Trybunałowi ani w przedstawionych w uwagach na piśmie nie pozwala na stwierdzenie, że cel w postaci zapewnienia zdolności operacyjnej i dobrego funkcjonowania korpusu funkcjonariuszy policji lokalnej wymaga zachowania w jego ramach pewnej określonej struktury wiekowej, która z kolei wymagałaby rekrutowania wyłącznie funkcjonariuszy mających mniej niż 30 lat.
- 57 Z powyższych rozważań wynika, że ustalając taką górną granicę wieku, ustawa 2/2007 wprowadziła wymóg, który jest nieproporcjonalny.
- 58 W rezultacie wykładni art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78 należy dokonywać w ten sposób, że przepis ten stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które ustala przy rekrutacji na stanowisko funkcjonariusza lokalnej policji górną granicę wieku wynoszącą 30 lat.
- 59 Co się tyczy w drugiej kolejności art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78, należy zwrócić uwagę, że na gruncie tego przepisu odmienne traktowanie ze względu na wiek nie stanowi dyskryminacji, jeżeli w ramach prawa krajowego zostanie to obiektywnie i racjonalnie uzasadnione zgodnym z przepisami celem, w szczególności celami polityki zatrudnienia, rynku pracy i kształcenia zawodowego, i jeżeli środki mające służyć realizacji tego celu są właściwe i konieczne. Akapit drugi lit. c) tego ustępu, który sąd odsyłający wyraźnie powołuje w swoim pytaniu prejudycjalnym, stanowi, że takie odmienne traktowanie może polegać między innymi na „określeniu górnej granicy wieku przy rekrutacji, z uwzględnieniem wykształcenia wymaganego na danym stanowisku lub potrzeby racjonalnego okresu zatrudnienia przed przejściem na emeryturę”.
- 60 Należy wobec tego zbadać, czy ustalenie w art. 32 lit. b) ustawy 2/2007 przy rekrutacji na stanowisko funkcjonariusza policji lokalnej wymogu górnej granicy wieku wynoszącej 30 lat jest uzasadnione zgodnym z przepisami celem, w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78, oraz czy środki mające służyć realizacji tego celu są właściwe i konieczne.
- 61 W sprawie zawisłej w postępowaniu głównym ustawa 2/2007 w żaden sposób nie odnosi się do celów, których realizację ma zapewniać jej art. 32 lit. b).
- 62 Jednakże w myśl orzecznictwa Trybunału z art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78 nie można wnioskować, że brak doprecyzowania w uregulowaniu krajowym, o którym mowa w postępowaniu głównym, odnoszącego się do realizowanego celu, skutkuje automatycznym przekreśleniem możliwości, aby uregulowanie to mogło być uzasadnione na gruncie tego przepisu. Wobec braku takiego doprecyzowania ważne jest jednakże, by inne elementy wynikające z ogólnego kontekstu danego uregulowania pozwoliły na określenie celu leżącego u jego podstaw dla dokonania kontroli sądowej jego zgodności z przepisami prawa, a także właściwego i koniecznego charakteru środków zastosowanych do realizacji tego celu (wyroki: *Palacios de la Villa*, C-411/05, EU:C:2007:604, pkt 56, 57; a także *Komisja/Węgry*, C-286/12, EU:C:2012:687, pkt 58).

- 63 W tym względzie należy przede wszystkim zauważyć, że chociaż zdaniem rządu hiszpańskiego celem omawianego środka jest zapewnienie zrównoważonej struktury wiekowej, to z informacji, którymi dysponuje Trybunał, nie wynika, aby środek ten miał na celu wspieranie rekrutacji nowych osób. Nie służy on zatem wspieraniu polityki zatrudnienia w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78.
- 64 Z informacji sądu odsyłającego, który jako jedyny jest władny do dokonywania wykładni stosownego ustawodawstwa krajowego pod kątem ewentualnego zastosowania art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78 w zawisłej przed nim sprawie, wynika jednakże, że wymóg odnoszący się do wieku przewidziany w ustawie 2/2007 motywowany jest koniecznością uwzględnienia wykształcenia wymaganego na danym stanowisku lub potrzebą racjonalnego okresu zatrudnienia przed przejściem na emeryturę lub przeniesieniem na inne stanowisko.
- 65 Ponieważ cele te widnieją w art. 6 ust. 1 akapit drugi lit. c) dyrektywy 2000/78, mogą one „obiektywnie i racjonalnie” uzasadniać „w ramach prawa krajowego” – w myśl tego art. 6 ust. 1 – odmienne traktowanie ze względu na wiek.
- 66 Tym samym należy jeszcze sprawdzić, czy środki mające służyć realizacji tego celu są właściwe i konieczne.
- 67 Warto w tym względzie przypomnieć, że państwa członkowskie dysponują szerokim zakresem uznania w kwestii wyboru środków właściwych do osiągnięcia przyjętych przez nie celów w dziedzinie polityki społecznej i zatrudnienia. Jednakże owo uznanie nie może prowadzić na naruszenia istoty zasady zakazu dyskryminacji ze względu na wiek (wyroki: *Age Concern England*, C-388/07, EU:C:2009:128, pkt 51; a także *Ingeniørforeningen i Danmark*, C-499/08, EU:C:2010:600, pkt 33).
- 68 Co się tyczy w pierwszej kolejności celu odnoszącego się do wykształcenia wymaganego na stanowisku funkcjonariusza policji lokalnej, z pkt 7 ogłoszenia o konkursie zatwierdzonego przez Ayuntamiento wynika, że przed wstąpieniem do służby kandydaci, będący laureatami tego konkursu, zobowiązani są do odbycia okresu „kształcenia selektywnego”, którego czas trwania ustala regionalna szkoła policji lokalnych lub Ayuntamiento.
- 69 Artykuł 36 ustawy 2/2007, jedyny przepis tej ustawy odnoszący się do kształcenia funkcjonariuszy policji lokalnej, ogranicza się do stwierdzenia, że „kształcenie [...], rozwój i specjalizację” członków korpusu policji lokalnej zapewnia szkoła bezpieczeństwa publicznego prowincji Asturii, nie precyzując jednakże, jaka jest natura tego kształcenia.
- 70 Tymczasem żadna z informacji przekazanych Trybunałowi nie pozwala uznać, że górna granica wieku przy rekrutacji jest właściwa i konieczna do realizacji celu zapewnienia wykształcenia tych funkcjonariuszy.
- 71 Co się tyczy w drugiej kolejności celu w postaci zapewnienia racjonalnego okresu zatrudnienia przed przejściem na emeryturę, należy przede wszystkim zauważyć, że zgodnie z informacjami przedstawionymi przez sąd odsyłający wiek przejścia na emeryturę funkcjonariuszy policji lokalnej wynosi 65 lat. Chociaż sąd odsyłający wspomina również o możliwości przeniesienia na inne stanowisko w wieku 58 lat, to dotyczy to funkcjonariuszy policji lokalnej oraz odbywa się na ich wniosek i w żaden sposób nie wpływa na wiek przejścia na emeryturę.
- 72 Wynika stąd, że uregulowanie krajowe, takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które ustala przy rekrutacji na stanowisko funkcjonariusza policji lokalnej górną granicę wieku wynoszącą 30 lat, nie może być uznane za konieczne do zapewnienia tym funkcjonariuszom racjonalnego okresu zatrudnienia przed przejściem na emeryturę w rozumieniu art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2000/78. Okoliczność, że „normalny” wiek przejścia na emeryturę w ramach ogólnego systemu zabezpieczenia społecznego jest ustalony na 67 lat, jest w tym względzie bez znaczenia.

- 73 Tym samym odmienne traktowanie wynikające z art. 32 lit. b) ustawy 2/2007 nie może być uzasadnione na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2000/78.
- 74 W tych okolicznościach na zadane pytanie należy odpowiedzieć, że wykładni art. 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2000/78 należy dokonywać w ten sposób, że przepisy te stoją na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które ustala przy rekrutacji na stanowisko funkcjonariusza lokalnej policji górną granicę wieku wynoszącą 30 lat.

W przedmiocie kosztów

- 75 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Wykładni art. 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy należy dokonywać w ten sposób, że przepisy te stoją na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które ustala przy rekrutacji na stanowisko funkcjonariusza lokalnej policji górną granicę wieku wynoszącą 30 lat.

Podpisy